

**ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**

ดาวรุ่ง อูปคง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 140 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ

ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

บทนำ

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า การแก้ปัญหา และการพัฒนาในด้านต่างๆ เพราะการศึกษามีความสำคัญโดยตรงกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหาช่วยพัฒนาฟื้นฟูศักยภาพของบุคคลให้สามารถพึ่งตนเอง พัฒนาชุมชนและพัฒนาสังคมได้ นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นเครื่องมือในการปลูกจิตสำนึกของบุคคลให้เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นรากฐานของการพัฒนาในด้านอื่นๆ (กรมวิชาการ, 2543, หน้า 9)

ในการที่จะจัดการศึกษาให้เป็นที่ไปตามคาดหวัง ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษา อาจกล่าวได้ว่าทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นหลักชัยของหน่วยงาน และเป็นดวงประทีปของผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงาน หรือ ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน แนวคิดเรื่องการบริหารที่ดีจากต่างประเทศได้เผยแพร่เข้าสู่สังคมไทย โดยนักคิด นักวิชาการ องค์กรพัฒนาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ของสังคมใหม่ ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ความพยายาม ในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (พระมหาดำพิง ชีรปัญญา (เพ็ญภู), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน นวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554, หน้า 1)

ดังนั้นการดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักสำคัญพื้นฐาน 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลัก ความคุ้มค่า ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อ สังคม การเอาใจใส่ในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบจากการ กระทำ ยึดมั่นในความ ถูกต้องดีงามยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัดอย่างประหยัด คุ้มค่าเกิดประ โยชน์สูงสุด เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

สถานศึกษา(โรงเรียน) เป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการการศึกษามี ผู้บริหาร คอยควบคุมดูแล ให้การจัดการการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และ การปฏิบัติงานของผู้สอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้บริหาร สถานศึกษา (โรงเรียน) ซึ่งเป็นหัวหน้า สถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษา และการสร้างควมมี ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ภาวะผู้นำเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้นำนั้นๆ มีคุณสมบัติ ความสามารถ และภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับตำแหน่งเพียงใด และผู้บริหารในฐานะผู้นำ ของหน่วยงาน จะได้รับความร่วมมือด้วยดีได้นั้น ในการบริหารจำเป็นต้องแสดงบทบาท ภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อผู้ร่วมงาน เพราะภาวะผู้นำมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน และนอกจากการแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมแล้ว ผู้บริหารยังต้องนำหลักธรร มาภิบาลเข้ามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้ สถานศึกษามีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น (สำนักการศึกษา,กองวิชาการกรุงเทพมหานคร,“แนว ปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายพหุธานีเขต 1 โดยมีความสนใจว่า

ผู้บริหารได้นำหลักการในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน สถานศึกษามากน้อย เพียงใด และบุคลากรครูในหน่วยงานโรงเรียนกลุ่มส่งเสริม ประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 1 ทศนะอย่างไรต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนใน โอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลในโรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์ในการ ทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตเนื้อหาเป็นการวิจัยครั้งนี้ศึกษาความคิดเห็นของ ครูต่อการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนกลุ่มส่งเสริม ประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 1 มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ

- 1.1 หลักนิติธรรม
- 1.2 หลักคุณธรรม
- 1.3 หลักความโปร่งใส
- 1.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 1.5 หลักความรับผิดชอบ

1.6 หลักความคุ้มค่า

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียน กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายพหุธานีเขต 1 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวน 220 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายพหุธานีเขต 1 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970,pp.607-610)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศ มีดังนี้

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 อายุของครูผู้สอน มีดังนี้

3.1.2.1 ต่ำกว่า 30 ปี

3.1.2.2 31-40 ปี

3.1.2.3 41 ปีขึ้นไป

3.1.3 ประสบการณ์ในการสอน

3.1.3.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.1.3.2 6-10 ปี

3.1.3.3 มากกว่า 10 ปี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ หลักธรรมาภิบาลที่ใช้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.2.1 หลักนิติธรรม

3.2.2 หลักคุณธรรม

3.2.3 หลักความโปร่งใส

3.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

3.2.5 หลักความรับผิดชอบ

3.2.6 หลักความคุ้มค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำนวน 220 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในโรงเรียน กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 140 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งชั้น (Stratified random sampling) ประกอบไปด้วยครูเพศชายร้อยละ 22.9 เป็นเพศ หญิงร้อยละ 77.1 ครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 25.7 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 42.1 และอายุ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 32.1 และครูมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 36.4 ครู ประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ร้อยละ 38.6 และครูประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 25.0

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการ บริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ผู้วิจัยได้แจก แบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 140 ฉบับ ระหว่างวันที่ 24 เมษายน ถึง 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ได้ติดตามจนได้รับแบบสอบถามกลับคืนคิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าความถี่ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และทำการทดสอบ สมมุติฐาน โดยการทดสอบที (t-test) กับตัวแปรเพศ และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) กับตัวแปรอายุ และประสบการณ์

ผลการวิจัย

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายพหุธานีเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายพหุธานีเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายพหุธานีเขต 1 พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายพหุธานีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนได้ทำศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้กฎ ระเบียบในการบริหารงานได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม ส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิวิมล ชรรมเกสร (2548) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี พบว่า กรรมการบริหารองค์การส่วนตำบลมีประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า (2547) ศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้อำนวยการ โรงเรียนได้ศึกษาหลักการ ระเบียบ กฎหมาย ระเบียบของหน่วยงานตลอดจนเผยแพร่ให้บุคลากรได้ยึดถือปฏิบัติ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรโดยใช้กฎ ระเบียบของโรงเรียนเป็นเกณฑ์ และปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเสมอภาค ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอุไร บัวหลวง (2552) พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 103 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพล เรืองวิวงศ์ (2552) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทวารวดีตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทวารวดี ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก ผู้อำนวยการ โรงเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นความถูกต้อง ดีงาม และปฏิบัติต่อบุคลากรในสถานศึกษาด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาค ส่งผลให้พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียนในด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า (2547) ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู

ปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายพุมธานีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เมื่อพิจารณาประเด็นที่น่าสนใจ คือ การดำเนินกิจกรรมต่างๆส่วนใหญ่ดำเนินไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งการดำเนินงานทุกชนิดผู้บริหารต้องใช้หลักการ ระเบียบ กฎหมาย โดยยึดระเบียบกฎหมายเป็นแนวปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิวิมล ชรรณเสสร (2548) ที่ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายพุมธานีเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนใช้หลักการบริหารโดยยึดหลักความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน และรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร ประกอบกับผู้บริหารได้ส่งเสริมระบบการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพล เรืองวิวงศ์ (2552) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทวารวดีตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทวารวดีตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า (2547) ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายนามอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ เมื่อพิจารณาพบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ผู้บริหารให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาของสถานศึกษาและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้ผู้บริหารทุกคนต้องเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษา ต้องมีการวางแผนเตรียมการเพื่อให้เกิดความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540, หน้า 215-217) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนกำหนดนโยบาย การติดตามงานอยู่เสมอ จะช่วยเสริมสร้างปริมาณงานและคุณภาพของงานให้ได้รับผลสูงสุด ผู้บริหารในยุคสมัยของการปฏิรูปการศึกษาต้องศึกษาทำความเข้าใจและนำมาปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และกิจกรรม เป็นผู้พิจารณาเลือกผู้ปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสม วิเคราะห์ตรวจสอบข้อบกพร่องหรือปัญหาการจัดการศึกษา ออกแบบและปรับปรุงวิธีการหรือแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนตอบสนองแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้อำนวยการ โรงเรียนเห็นความสำคัญของการประหยัดพลังงาน จึงได้ร่วมมือกับครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

ของผู้อำนวยการโรงเรียนในด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิวิมล ธรรมเกษตร (2548) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี พบว่ากรรมการบริหารองค์การส่วนตำบลมีประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพล เรืองวิวงศ์ (2552) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเทพาราชตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเทพาราชโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลไม่ต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีการมีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานและแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในแต่ละฝ่ายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน บริหารงานด้วยความเป็นกลาง ทั้งการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรโดยยึดหลักเกณฑ์ตามความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมเป็นที่ตั้ง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบุคลากรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบายของสถานศึกษา เปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียน ประชาชน ตลอดจนหน่วยงานภายนอกต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา ทำให้ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำพึง ธีรปญญ โส (เพ็ญภู) (2554, หน้า 91-94) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเจ้าหน้าที่ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัชฌิม จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามบุคลากรที่มีเพศต่างกัน

พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลไม่ต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้ เนื่องจาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับกับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน มีหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของบุคลากร ในสถานศึกษาเป็นระยะๆ พิจารณาความดีความชอบของบุคลากรในสถานศึกษาด้วยความเป็นธรรม สามารถตรวจสอบและอธิบายได้ และผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการบังคับบัญชาอย่างเหมาะสม ชัดเจน ถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการอยู่เสมอ ทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรเมศวร์ ปญญาวิชโร (พระมหาแจ่มแจ้ง) (2554, หน้า 151-159) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนในด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนโยบายการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงต้องยึดหลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายต่างๆ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมกับทุกคน ทำให้ครูที่มี

ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำนง นาหนองตูม (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่นเขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มเครือข่ายที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายพทูนธานีเขต 1 ควรมีการส่งเสริมในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษา ควรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง
2. ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรตัดสินใจผู้กระทำผิดภายใต้กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับวิชาชีพครู
3. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้คณะกรรมการประเมินผลในการปฏิบัติงาน
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรอย่างเต็มที่ และยินดีให้คำปรึกษา
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียที่เกิดจากการปฏิบัติงานของตนเองและบุคลากรในสถานศึกษา

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรสำรวจปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเพื่อใช้ประกอบการวางแผน และกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นจากประชากรอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เช่น บุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง องค์กรเอกชน
2. ควรศึกษาวิจัยการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลระดับโรงเรียน ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดปทุมธานี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*.

กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 : กรุงเทพมหานคร.

จ้านง นาหนองตุม. (2550). *การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลข : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.*

เฉลิมชัย สมท่า. (2547). *การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

ชนะศักดิ์ ชูบุญ. (2543). *การปกครองที่ดี (Good governance). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.*

นันทพล เรืองวิวงศ์. (2542). *ศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายทวารวดีตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*

ธีระ รุญเจริญ. (2547). *ประสิทธิภาพการนำธรรมาภิบาลใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาในโรงเรียน. วารสารมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.*

ธีรยุทธ บุญมี. (2541). *ธรรมรัฐกับการปฏิรูปสังคมไทยขั้นที่สอง. วารสารกรมประชาสัมพันธ์.*

บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535). *การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์ มหาสารคาม.*

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ปรเมศวร์ ปญญาวิชโร, พระมหา (แจ่มแจ่ม). (2554). ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาใน
เขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสน
ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาลำพิ่ง ชีรปัญญา(เพ็ญภู), “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต,
(บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.

มุตตา คงกิน. (2551). ศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ
โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2540). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : เทคนิค 19.

ศศิวิมล ธรรมเกษตร. (2548). การศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารองค์การตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

สถาบันพระปกเกล้า. (2546). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

_____. (2548). คู่มือการศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชน” “การกระจาย
อำนาจ” และ “หลักธรรมาภิบาล” กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์ แก่นจันทร์.

สำนักการศึกษา, กองวิชาการกรุงเทพมหานคร, “แนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผล
การเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544”,
(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย, 2546).

อุไร บัวหลวง. (2552). พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยบูรพา.